

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Quibus modis beneficia acquirantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

8
Presumitur
faculare.

Notandum autem; omne beneficium presumi faculare, nisi probetur esse regulare. Regulare autem esse probatur vel ex prima institutione, vel quia 40. annis possessum fuit à Regularibus absque dispensatione. nam per possessionem tantum temporis pacificam, ex regulari sit faculare, & contra, ratione prescriptionis; vt docet Glossa in cap. Cum de beneficio, de prebendis. in 6. & colligitur aperte ex illo cap. & ex cap. De quarta, de prescriptione: tanto enim tempore completur legitima prescriptio contra Ecclesiam & Monasterium, vt patet ex dicto cap. De quarta. vide supra cap. 6. dub. 8.

9
Duplicitas.

Beneficia duplicia vocantur omnia, quae sunt cum administratione: inter quae maximum est Papatus, cui nomen beneficij tribuitur c. 1. de maleficis. Deinde Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, & Cardinalatus; cap. 2. Cleros d. 21. & cap. Felicis. 5. de poenis, in 6. Item beneficia, quae dicuntur *Dignitates*, vt Praepositura, Decanatus, Archidiaconatus, Abbatia saecularis, quae est in quibusdam Ecclesijs instar Decanatus, Abbatia regularis, Prioratus conuentualis, & claustralis. Eit autem *Dignitas* praeminentia cum iurisdictione in foro externo, secundum Panormitanum in cap. De multa, de prebendis. vnde etiam Episcopatus & Papatus interdum dignitates dicuntur, quamuis hoc nomen presens accipiatur pro beneficijs infra Episcopatum eminentiam habentibus. Praeter haec sunt beneficia, quae dicuntur *Personatus*: haec habent eminentiam in Ecclesia sine iurisdictione, vt honorificum locum in choro, in processionibus, in suffragijs dandis: vt Cantoria, & similes.

Dignitas.

Personatus

Aduerte tamen, spectandum esse usum locorum; nam quibusdam locis Dignitates & beneficia curata vocantur Personatus; vt notat Siluester v. Beneficium, r. num. 2.

Huc etiam pertinent beneficia, quae vocantur *Officia*, vt beneficium Sacristae, seu Thesaurarij Ecclesiae. haec habent administrationem rerum Ecclesiasticarum sine iurisdictione.

Denique beneficia parochialia, seu curata. haec omnia dicuntur duplicia; quia praeter recitationem precum, quae communis est omnibus, habent etiam administrationem, vel certè aliquam eminentiam.

10
Simplicia.

Beneficia simplicia dicuntur reliqua omnia, quae neque administrationem, neque eminentiam singularem habent, sed tantum instituta sunt ad preces Deo perfoluendas, aliaque diuina officia obtinenda: tales sunt Canonicatus, etiam Ecclesiae cathedralis, vt docet Nauarr. lib. 3. consil. 4. 5. de prebendis. Item Canonicatus regulares, cappella, sacella, altaria. Denique praestimonium, quae sunt beneficia instituta vel pro studiosis, vt sua studia profectui possint, habentque saepe exiguum onus, verbi gratia, quinquies Pater & Aue Maria quotidie, vel in subsidium Terrae sanctae, vt ait Rebuffus, in praxi benefic. pag. 6. de quibus infra num. 166.

DUBITATIO III.

Quibus modis beneficia acquirantur.

11
Sex modi
acquirendi
beneficia.

Omnia sex modis illicitis, Respondeo, acquiri sex modis. Primo, Praesentatione patroni praui, & institutione subsequa. Secundo, Ele-

ctione & confirmatione. Tertio, Postulatione & confirmatione. Quarto, Collatione libera. Quinto, Permutatione. Sexto, Resignatione in fauorem, cum secuta collatione. Verum quia his duobus postremis modis beneficium prius amittitur quam acquiratur, ideo de illis dicendum infra sub finem capituli.

Praesentatio secundum Panormitanum in cap. Ea noscitur, de his quae fiunt à Praelatis, est persona per patronum Episcopo, vel alteri ad quem institutio pertinet, legitime facta exhibitio. *Institutio* autem est beneficij & iuris in re in beneficio, collatio & attributio: vnde institutio solum fieri potest per Ecclesiasticos; horum enim est beneficia Ecclesiastica conferre, non laicorum. Praesentatio etiam per laicos fieri potest; (si ius patronatus habeant) quia per eam non datur ius in re; datur tamen ex dispositione Canonum ius ad rem, ita vt beneficium alteri conferri non possit.

Differt praesentatio ab electione, quod electio fiat à pluribus, vt à Capitulo; & à solis Ecclesiasticis, & per suffragia, & potissimum in Praelaturis locum habeat; praesentatio vero etiam ab vna persona, et si laica, & in quouis beneficij genere.

Similiter institutio & confirmatio differunt, quod institutio sit eius, qui praesentatus est à patrono; confirmatio, eius, qui electus vel postulatus: vtrumque tamen est vera collatio beneficij, seu iuris in re, & dominij, sed solum connotant diuersum modum conferendi, & diuersam personae, cui beneficium datur, praesentationem. *Postulatio* autem is, qui eligi non poterat, vel quia non erat de Capitulo, vel quia iure non erat capax. Habet tantum locum in Praelaturis. debent in postularum consentire saltem duae partes Capituli. vide plura apud Rochum; tractatu de iure patron. in princ. quaest. 4. & 5. & Siluestrum v. Electio, & v. Postulatio.

Collatio dicitur, quando beneficium solo iure Praelati datur, nec subest iuri patronatus.

Norandum est, omni beneficio commune esse, vt sine institutione canonica liberè obtineri nequeat, vt habetur regula prima de regul. iuris in 6. vbi nomen *institutionis* accipitur late, vt comprehendat etiam collationem & confirmationem. Dicitur *Canonica*, quae facta est secundum Canones, seu dispositionem iuris Canonici; vt si facta sit à Praelato habente potestatem, absque simonia, &c. sic electio canonica dicitur, quae secundum Canones facta est.

Tam autem canonica institutio est necessaria, vt si quis absque ea possessionem capiat, vel administrationi bonorum se immisceat, censeatur intrusus, & amittat ius, quod per electionem canonicam erat consecutus; vt patet cap. Auaritia, 5. de electione in 6. vnde confirmatio secuta non valet, nisi Pontifex ius amissum ei restituat; vt docet Rebuffus, 9. De missione in possessionem, n. 8. 9. 10. & colligitur ex cap. citato. Ratio est manifesta, quia confirmatio nititur electione vt fundamento, & ex virtute illius procedit. Illud tamen non habet locum in eo, qui post praesentationem patroni, ante institutionem administrat; quia lex poenalis non est extendenda ultra suum casum. vnde cum loquatur solum de electione, non est extendenda ad praesentationem. vide plura infra, num. 123.

Circa praedicta notandum est, praesentationem, Nn electio.

Nn

electio.

Sufficit possessio conferendi.

electionem, & collationem validam esse, etiam si patronus, elector, vel collator reuera ius non habebat, sed illud competebar alteri, modo tempore illius actus fuerit in pacifica possessione iuris illius, ita ut praesumeretur talis, ita expressè habemus de praesentatione quidem, cap. Consultationi, tit. de iure patronatus; de electione vero, cap. Querelam, de electione & electi potest. de collatione, cap. Cum olim, de causa possess. & propriet. Hoc ipso enim quo est in pacifica possessione illius iuris, & passim habetur talis, voluerunt iura actum valere, argumento in L. Barbarius. 7. de officio praetoris.

DUBITATIO IV.

Quid & quotuplex est Ius patronatus.

Ius patronatus.

Notandum est, *Ius patronatus* dupliciter accipi in iure. Primò, Pro iure, quod habent patroni in liberos ex manumissione: & sic accipitur lib. 37. 7. de iure patronatus; nec pertinet ad nostrum institutum. Secundò, Accipitur pro iure praesentandi ad beneficium, competens patronis beneficiorum & Ecclesiarum, quod etiam vocatur *Ius aduocationis*, ut patet cap. Quia Clerici, de iure patronatus. hoc modo accipitur in proposito, & à DD. communiter sic definitur: *Ius patronatus est potestas praesentandi instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans*. Dico *vacans*; quia si non vacet, est irrita praesentatio; ut docent omnes DD & merito; quia est contra bonos mores, utpote praebens occasionem captandae mortis; cap. Nulla, de concess. praebendae.

Quid Ius patron.

Patron. Ecclesiasticus.

Est autem hoc Ius duplex; Aliud enim est *Ius patronatus Ecclesiastici*, aliud laici. *Ius patronatus Ecclesiastici* iuxta Couarruuiam in qq. pract. c. 3. 6. n. 2. dicitur, non quod Ecclesiasticus possidet; (is enim etiam laicum patronatum possidere potest) sed quod competit alicui ex eo, quod ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiam fundauit, vel extruxit, vel dotauit, vel quod habetur ratione Reformationis Ecclesiae, aut dignitatis Ecclesiasticae; ut si fundasti Ecclesiam, id est, si tribuisti fundum in quo edificata est; si eam extruxisti, vel dotasti, si beneficium pecunia ex bonis Ecclesiasticis percepta erexisti, habes *Ius patronatus Ecclesiastici*, seu patronatum Ecclesiasticum. Item si habes ius praesentandi, quia Decanus, Praepositus, Abbas, vel Episcopus, &c. hoc Ius est patronatus Ecclesiastici; ita Glossa in Clement. 2. de iure patron. & alij.

Patronatus laicus.

Ius patronatus laici dicitur, quod competit alicui, quia ex bonis patrimonialibus, seu saecularibus Ecclesiam fundauit, vel construxit, vel dotauit, aut beneficium aliquod erexit, aut quia ab aliquo horum cautam habuit.

20

Norandum Primò, Si patronatus laicus donatione vel testamento, vel alia ratione transferatur in Ecclesiam, Capitulum, vel Monasterium, vel annexatur alicui beneficio, v. g. Decanatu, Praepositura, &c. tunc fieri patronatum Ecclesiasticum, & de illo tamquam de Ecclesiastico iudicandum; ut notauit Couarruuias supra, & colligitur ex cap. vnico. §. vltimo, de iure patronatus, in 6.

21

Secundò, Ius illud praesentandi, quod competit confraternitatibus vel sodalitatibus, quae aliquam cappellam vel beneficium collatis symbolis vel aliter instituerunt, esse patronatus laici; quia

ipsi laici sunt, & ex bonis saecularibus instituerunt: vnde de illo tamquam de laicorum patronatu iudicandum; quamuis ipsi in quibusdam locis Ecclesia vocentur. vide Couarruuiam supra, & Glossam in d. cap. vnico.

DUBITATIO V.

Quibus modis acquiritur Ius patronatus, respectu Ecclesiae vel Beneficij.

Respondeo, Primò acquiritur, si quis Ecclesia construenda fundum concedat. cap. Nobis, de iure patrona. & cap. Quicumque, cap. De terminis. 16. qu. 7. Secundò, Si eam cum consensu Episcopi construat. Tertio, Si eam dote vel beneficium aliquod erigar; colligitur ex ipsdem Canonibus, & ex Concilio Trident. sess. 25. de reformatione. cap. 9. Quarto, Multiplicatis praesentationibus per tempus, quod memoriam hominum excedat. Ita Concilium Trident. supra. Quintò, Concessione Pontificis, ut si Ecclesia ab initio fuerit libera, nulli patronatu subiecta, & ut melius defendatur ab aliorum iniurijs, Pontifex adoptet illi patronum, hoc modo plerumque Principes seculares videntur consecuti ius patronatus in Ecclesijs cathedralibus & dignitatibus: non enim ipsi vel eorum maiores, omnes illas Ecclesias vel dignitates fundauerunt aut dotauerunt: sed pleraque fundata & dotata sunt vel ex bonis Ecclesiasticis, ut ex decimis & fructibus bonorum iam ante Ecclesiam donatorum, vel ex symbolis & elemosynis fidelium, vel ex opulentiorum hominum patrimonijs, qui se suaque omnia Ecclesiae vel Monasterio consecrabant. vnde illae Ecclesiae dignitates ab initio erant liberae, nulli patrono subiectae. Similiter beneficia pleraque libera erant; nam ex bonis communibus Ecclesiae erecta sunt. Itaque tunc Praelati non nominabantur à Principibus, sed eligebantur, vel à clero simul & populo, ut primis saeculis fieri consueuerat; vel à clero solo, ut medijs saeculis factitatum fuit. Tandem posterioribus saeculis, partim usurpatione, partim Pontificum concessione hoc ius nominandi plerisque locis obtentum est à Principibus, politicae administrationis intuitu; qua in re concedenda vel permitienda Pontifices se faciliores praebuerunt; quod sperandi Ecclesias per eos diligentius fore defendendas.

Notandum Primò, Concilium Trident. circa huius iuris acquisitionem, possessionem & alienationem, multa constituisse: sessione enim 14. cap. 12. statuit, ut nemo cuiusvis dignitatis, Ecclesiasticae vel saecularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut cappellam de nouo fundauerit & construxerit; seu iam erectam, (quae tamen sine sufficienti dote fuerit) de suis proprijs & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, *Ius patronatus impetrare aut obtinere possit, & ut institutio reuocetur Episcopo*. haec tamen intelligenda sunt in futurum: similiter & caput sequens. sess. verò 25. cap. 9. de reformatione, dat Episcopis potestatem examinandi patronorum titulos, & abrogat multorum iura, quae iuxta formam ibi praescriptam probata non fuerint. Item dat eisdem potestatem examinandi praesentatos, siue ab ipsis instituendi sint in beneficijs, siue ab inferiore. Denique vetat *Ius patronatus*

22
Quinque modi acquirendi patronatus.

23
Ius patronatus Principum.

24
Conc. Trident. de iure patronorum.

Examinandi patronorum titulos, & abrogat multorum iura, quae iuxta formam ibi praescriptam probata non fuerint.